

instanța de apel: M. Ciugureanu

DECIZIE

15 martie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului,
judecători

Valentina Clevadî
Dumitru Mardari, Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Instituția Publică „Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare”,

în cauza de insolvență, la cererea administratorului Întreprinderii de Stat “Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului de restructurare cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate,

împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, prin care a fost admisă cererea administratorului insolvenței Întreprinderii de Stat “Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului de restructurare cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate,

constată

La 08 aprilie 2016, administratorul insolvenței Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului de restructurare, Lungu Marcel a depus cerere în instanța de insolvență cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate al debitorului asupra următoarelor bunuri imobile: nr. 01 - cu suprafața de 701,3 m²; nr. 02 - m²; nr. 03 - 34,8 m²; nr. 05 - 40,0 m²; nr. 06 - 148,1 m²; nr. 07 - 126,8 m²; nr. 08 - 429,9 m², situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Puhoi, 54/2.

În motivarea acțiunii reclamantului a indicat că, încheierea cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică servește temei pentru Î.S. „Cadastru” la înregistrarea dreptului de proprietate al Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” asupra bunurilor imobile, cu atribuirea numerelor cadastrale conform dosarului tehnic privind inventarierea bunului imobil, întocmit de S.R.L. „Lexincad” și recepționat de Î.S. „Cadastru” la 11 mai 2015.

Cere reclamantul, constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate al debitorului asupra următoarelor bunuri imobile: nr. 01 - construcție (birou) cu suprafața de 701,3 m²; nr. 02 - construcție accesorie (depozit) cu suprafața de 619,7 m²; nr. 03 - construcție accesorie (depozit) cu suprafața de 34,8 m²; nr. 05 - construcție accesorie (subsol) cu suprafața de 40,0 m²; nr. 06 - construcție accesorie (subsol) cu suprafața de 148,1 m²; nr. 07 - construcție accesorie (depozit) cu suprafața de 126,8 m²; nr. 08 - construcție accesorie (atelier) cu suprafața de 429,9 m², situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Puhoi, 54/2.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, a fost admisă cererea administratorului insolvenței Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului de restructurare cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate al debitorului asupra următoarelor bunuri imobile: nr. 01 - cu suprafața de 701,3 m²; nr. 02 - 619,7 m²; nr. 03 - 34,8 m²; nr. 05 - 40,0 m²; nr. 06 - 148,1 m²; nr. 07 - 126,8 m²; nr. 08 - 429,9 m², situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Puhoi, 54/2.

La 27 decembrie 2016 Instituția Publică “Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare”, a declarat recurs împotriva încheierii Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, cerând admiterea recursului și casarea încheierii recurate.

În motivarea recursului a indicat că, în condițiile în care administratorul insolvenței Lungu Marcel a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile: nr. 01-construcție (birou), suprafața 701,3 m.p., nr. 02-construcție accesorie (depozit), suprafața 619,7 m.p., nr. 03 – construcție accesorie (depozit), suprafața 34,8 m.p., nr. 05 - construcție accesorie (subsol), suprafața 40,0 m.p., nr. 06 – construcție accesorie (subsol) suprafața 148,1 m.p., nr. 07 – construcție accesorie (depozit) , suprafața 126,8 m.p., nr. 08-construcție accesorie (atelier), suprafața 429,9 m.p., situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Puhoi 54/2, care aparțin statului, era necesară antrenarea în proces a administrației publice centrale.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 427 lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, restituind pricina spre rejudecare.

După cum rezultă din materialele dosarului, recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de insolvență prin care s-a constatat faptul cu valoare juridică și s-a confirmat dreptul de proprietate al Î.S. „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” asupra mai multor bunuri imobile.

Conform art. 356 CPC, cererea de declarare a insolvenței se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolvenței.

Din materialele pricinii rezultă că administratorul insolvenței ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul”, Lungu Marcel a depus la instanța de insolvență cerere cu privire la constatarea faptului cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate al ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” asupra imobilelor construcții: nr. 01 - cu suprafața de 701,3 m²; nr. 02 - 619,7 m²; nr. 03 - 34,8 m²; nr. 05 - 40,0 m²; nr. 06 - 148,1 m²; nr. 07 - 126,8 m²; nr. 08 - 429,9 m², situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Puhoi, 54/2.

În conformitate cu art. 5 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, instanța de insolvență dispune de competență exclusivă la judecarea, în cadrul procesului de insolvență, a litigiilor ce țin de masa debitoare. Dacă partea interesată invocă existența unui litigiu de drept referitor la masa debitoare, instanța de insolvență va judeca această cauză într-un proces separat, în procedură contencioasă, conform Codului de procedură civilă.

În conformitate cu art. 117 alin. (17) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, bunul din masa debitoare neînscris în registrul public se vinde numai după ce administratorul insolvenței/lichidatorul îl înscrie, conform procedurii stabilite, în registrul public respectiv. Înregistrarea bunului se face în temeiul unei încheieri a instanței de insolvență, emisă în termen de 15 zile lucrătoare de la data depunerii cererii administratorului insolvenței/lichidatorului de constatare a faptului cu valoare juridică. Încheierea poate fi contestată de orice persoană interesată. În cazul în care bunul a fost vândut înainte sau fără a fi înscris în registrul public, obligația înregistrării și cheltuielile aferente, precum și riscul de constatare a lacunelor la precizarea datelor din registrul public trec în sarcina lichidatorului.

Conform art. 296 alin. (1) și (2) Cod civil, bunurile care aparțin statului sau unităților administrativ-teritoriale fac parte din domeniul privat dacă, prin lege sau în modul stabilit de lege, nu sunt trecute în domeniul public.

Din domeniul public al statului sau al unităților administrativ-teritoriale fac parte bunurile determinate de lege, precum și bunurile care, prin natura lor, sunt de uz sau de interes public. Interesul public implică afectarea bunului la un serviciu public sau la orice activitate care satisface nevoile colectivității fără a presupune accesul nemijlocit al acesteia la utilizarea bunului conform destinației menționate.

Conform art. 1 alin. (1) și (2) din Legea cu privire la întreprinderea de stat nr. 146- XIII din 16 iunie 1994, întreprinderea de stat este o întreprindere al cărei capital social aparține în întregime statului.

Întreprinderea de stat (în continuare - întreprindere) este agent economic independent cu drepturi de persoană juridică, care, pe baza proprietății de stat transmise ei în gestiune, desfășoară activitate de întreprinzător.

Articolul 3 alin. (1) și (2) din aceeași lege expres prevede că bunurile transmise întreprinderii în gestiune sunt constituite din: terenul, fondurile fixe și circulante, alte valori, al căror cost este indicat în bilanțul autonom al întreprinderii.

Modul de posesiune, folosință și dispunere de bunurile întreprinderii se stabilește de legislație și de statutul întreprinderii.

Potrivit art. 5 lit. a) din Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice nr. 121-XVI din 04 mai 2007, autorități ale administrației publice cu atribuții în domeniul administrării și deetatizării proprietății publice sunt: Guvernul, prin intermediul organelor centrale de specialitate și al altor autorități administrative (denumite în continuare autorități ale administrației publice centrale) - în privința proprietății de stat;

Prin urmare, administrația publică centrală în calitate de proprietar al bunurilor transmise în gestiune întreprinderilor de stat fondate este în drept să decidă asupra acestora.

La ședința de judecată din 15 aprilie 2016, s-a prezentat administratorul insolvenței Lungu Marcel, reprezentanții ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” - Ciorbă Sergiu și Erhan Vasile (f.d. 125).

Conform art. 6 alin. (2) din Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, în procedurile contencioase reglementate de prezenta lege vor fi citate în calitate de părți numai persoanele ale căror drepturi sau interese sunt supuse spre soluționare instanței de insolvență în condiții de contradictorialitate. În celelalte cazuri, se aplică dispozițiile din Codul de procedură civilă referitoare la procedura necontencioasă în măsura în care nu contravin unor dispoziții expres prevăzute de prezenta lege.

În conformitate cu art. 183 alin. (2) lit. c) Codul de procedură civilă, pregătirea pentru dezbatere judiciară este obligatorie pentru orice pricină civilă și are ca scop: stabilirea componenței participanților la proces și implicarea în proces a altor persoane.

În conformitate cu art. 185 alin. (1) lit. a) Codul de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a pricinii pentru dezbateri judiciare, îndeplinește următoarele acte soluționează problema intervenirii în proces a coreclamanților, copârșitorilor și intervenienților.

Din sensul normelor de drept citate rezultă că în procedurile contencioase reglementate de Legea insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, urmează a fi antrenate în proces persoanele ale căror drepturi sau interese sunt supuse spre soluționare instanței de insolvență în condiții de contradictorialitate.

În condițiile în care administratorul insolvenței Lungu Marcel a solicitat recunoașterea dreptului de proprietate asupra bunurilor imobile - construcții: nr. 01 - cu suprafața de 701,3 m²; nr. 02 - 619,7 m²; nr. 03 - 34,8 m²; nr. 05 - 40,0 m²; nr. 06 - 148,1 m²; nr. 07 - 126,8 m²; nr. 08 - 429,9 m², situate în mun. Chișinău, or. Codru, str. Puhoi, 54/2, care i-au fost transmise în gestiune, însă aparțin Republicii Moldova în domeniul public, era necesară antrenarea administrației publice centrale în proces.

Or, atribuirea în proprietatea debitorului, care are doar dreptul de a gestiona bunurile proprietarului, a bunurilor statului poate avea loc doar după ce Guvernul va decide trecerea lor din domeniul public în cel privat și va aproba ulterior transmiterea în proprietatea debitorului sau va aproba valorificarea acestora în cadrul procesului de insolvență.

În conformitate cu art. 280 alin. (2) Codul de procedură civilă, în procedură specială, instanța examinează pricinile cu participarea petiționarului, altor persoane interesate, precum și a reprezentanților organizațiilor.

Astfel, Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că recurentul Instituția Publică “Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare” invocă dreptul său asupra bunurilor imobile litigioase și asupra cărora prin încheierea contestată a fost confirmat dreptul de proprietate după ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul”.

În acest sens instanța de recurs notează, că din încheierea contestată, nu rezultă că instanța de insolvență a verificat dacă ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” a depus cerere de separare din masa debitoare a ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” a bunurilor imobile indicate supra în ordinea art. 48 al Legii insolvenței, iar dacă a depus, care este soluția instanței de insolvență pe marginea acestor cereri.

Or, în conformitate cu art. 48 al Legii insolvenței nr. 149 din 29 iunie 2012, persoana care, în baza unui drept real sau personal, poate demonstra că bunul nu poate fi inclus în masa debitoare nu este creditor chirografar. În acest caz, persoana înaintează administratorului insolvenței/lichidatorului o cerere de separare a bunului din masa debitoare sau de partajare a patrimoniului din proprietatea comună deținută împreună cu debitorul. Persoana este obligată să indice în cererea indicată la alin.(1) titlul în a cărui bază cere separarea sau partajarea masei debitoare, bunurile care urmează a fi separate sau partajate, evaluarea lor, locul unde se află, persoana care le deține sau le administrează.

În acest sens instanța de recurs notează, că din materialele cauzei nu rezultă nici dacă instanța de insolvență a verificat care a fost statutul de drept al imobilelor din litigiu la întreprinderile supuse reorganizării până la fuzionarea în ÎS „Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul”, astfel încât să fie determinat volumul drepturilor întreprinderilor supuse reorganizării care trec prin succesiune către întreprinderea succesoare.

În conformitate cu art. 432 alin. (3) lit. d) Codul de procedură civilă, se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care: instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces.

În această ordine de idei, faptele relatate generează casarea încheierii recurate, or menținerea acesteia, în condițiile enunțate, ar constitui o încălcare a dreptului Instituției Publice “Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare” de a dispune de drepturile sale procedurale în condițiile normelor în vigoare, care sunt garantate și de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și îngrădirea accesului la justiție.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, a casa integral încheierea instanței de apel și a restitui pricina în instanța de apel pentru rejudecarea demersului administratorului insolvenței

Întreprinderii de Stat “Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului, Lungu Marcel cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate al debitorului asupra imobilelor.

La rejudecarea demersului, instanța urmează să țină cont de omisiunile indicate în prezenta decizie, să verifice toate circumstanțele ce prezintă importanță pentru soluționarea corectă a acestuia, să aprecieze sub toate aspectele, complet și obiectiv, conform exigențelor art. 130 CPC, probele administrate în dosar și, în dependență de situația stabilită, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

În conformitate cu art. 427 lit. b), art. 428 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Instituția Publică „Institutul Științifico-Practic de Horticultură și Tehnologii Alimentare”.

Se casează integral încheierea Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016 în cauza de insolvență, la cererea administratorului Întreprinderii de Stat “Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului de restructurare cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate, cu remiterea pricinii în aceeași instanță de insolvență, pentru rejudecarea demersului administratorului insolvenței Întreprinderii de Stat “Stațiunea Tehnologico-Experimentală Codrul” în procedura planului, Lungu Marcel cu privire la constatarea faptelor cu valoare juridică și recunoașterea dreptului de proprietate al debitorului asupra imobilelor.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței,

Valentina Clevadî

judecători

Dumitru Mardari

Galina Stratulat